ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2024/HC-A/83
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަސްލަމް ޙަސަން، (އެޑްރެސް އަދި ދރއ ކާޑު ނަންބަރު އުނިކޮށްފައި)
- އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: 1-ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮރިޔާންކާޔު ގެންގުޅުން
  2- މީހަކު ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ހާމަކޮށް ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކާޔު ހުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިމުނު ތާރީޚު: 24 ޖުމާދަލްއޫލާ 1446 / 26 ނޮވެންބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 09 ޝަޢުބާން 1445 / 18 ފެބްރުއަރީ 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ދަޢުވާ:

- **ނަންބަރު:** (ދަޢުވާ ނަންބަރު އުނިކޮށްފައި)
- **ނިންމި ތަން:** (ކޯޓުގެ ނަން އުނިކޮށްފައި)
- **ބާވަތް:** 1-ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮރިޔާންކާޑު ގެންގުޅުން
  2-މީހަކު ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަށް ހާމަކޮށް ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކާޑު ހެދުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 21 ޖުލައި 2019
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 14 ސެޕްޓެންބަރު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

އަސްލަމް ޙަސަން

ޤާނޫނީ ވަކީލު:

އޖ. ސަލީމް ވަޙީދު، އަމާޒު، ގއ.ނިލަންދޫ

އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް

ތަމްސީލުކުރީ:

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޖ. ޢާއިޝަތު މުޙައްމަދު،

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޖ. އިބްރާހީމް ނާޝިދު

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޖ. ޙުސައިން ޝާމީ

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އޖ. ފާތިމަތު ޝިފާޢާ

ޖިނާއީ- ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮރިޔާންކާޑު ގެންގުޅުން- ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަށް ހާމަކޮށް ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކާޑު ހެދުން- ހުރި ވަޒަންކުރުން- ކުއްޖާގެ އަސާސީ ހިމާޔަތްދިނުން ކާބަށް ކުރަނިވިކަމުގައި ނުވުމުގެ ތަފާތު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޮބްޒާވް ހިގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯނު: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

ފަސިޚާރު ބުނެފައިން މަޖުލީގެ ރައުޔު، (މި ރައުޔަށް ފަސިޚާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް އަދި ފަސިޚާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ޢާއިދު ރައްޔިތުފައި)

މައްސަލައިގެ ޙާލަތު

1. މިއީ، (ކޯޓުގެ ނަން އުނިކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު އުނިކޮށްފައި) ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް (އެޕެލަންޓް އުނިކޮށްފައި) އަސްލަމް ޙަސަނުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އެވެ.

2. މި މައްސަލައަކީ ކުޑަކުއްޖަކާ ގުޅޭ މައްސަލައަކަށްވާތީ، އެ ކުޑަކުއްޖާއަށް ކޮން ކުއްޖެއްކަން ދެނެގަނެވިދާނެ އެންމެހާ މަޢުލޫމާތު މި މައްސަލަ ޝާއިޢުކުރުމުގައި ވަނީ އުނިކުރެވިފައެވެ.

ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅުނު ދައުވާ

3. މި މައްސަލައިގައި ދަށު ކޯޓުގައި އަސްލަމް ޙަސަނުގެ މައްޗަށް ޖުމްލަ 2 (ދޭއް) ދައުވާއެއް ދައުލަތުން ކުރިއެވެ.

3.1 **ފުރަތަމަ ދައުވާއަކީ** ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޓެރަރިޒަމް ހުއްޓުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދައުވާ އެވެ. މި ދައުވާ ކުރި ސަބަބަކީ، އަސްލަމް ޙަސަން ޓެރަރިސްޓު ޖަމާޢަތެއް ކަމަށް ބެލެވޭ ކުރިމަތިލުމަށް ހުރިހާ އިންތިޒާމެއް މަނާކުރާ ދައުލަތަށް 32 (ބައްތިރީސް ވަނަ) މާއްދާ ޚިލާފުވާކަމަށް ދައުވާކުރުމެވެ.

3.2 **ދެވަނަ ދައުވާ އަކީ** ކުޑަކުދިންނާމެދު ޖިންސީ ގޯނާކުރުމުގެ ޢަމަލުތައް ޖިންސީ ގޯނާކުރުމަކަށް ހާހޫތަކުގެ ދައުވާއެވެ. މި ދައުވާ ކުރި ސަބަބަކީ، އަސްލަމް ޙަސަން 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ ފުރަތަމަ ހަފްތާގައި ކުޑަކުއްޖަކު ގެއިން ބޭރުން ފޭރުމަށް ކުއްޖާ ގެންދިޔުމަކީ ކުއްޖާ ބޭރުވަރަށް ހުރި މަސްޖިދު ޒުވާނަކު ކެއުތާރުކަމެއްކަން ބުޅާމަސްގައި އަސްލަމް

ހަސަން ގެންގުޅުން މޯބައިލް ފޯނު ތަޙްޤީޤުކުރިއިރު ތުހުމަތުކުރެވުނު ފަރާތުން އެ ދިފާޢުގައި އަންނަނިވި ބަޔަކަށް ފެންވަރަން ހުއްޓާ ދިފާޢީ ނަގާފައިވާ ވީޑިއޯ ފެނިފައިވާތީ ކަމަށް ދައުވާކޮށް ބޭނުންކޮށްފައެވެ.

ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމް

4. ދަށު ކޯޓުން އެ ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

"ދެންފަހު، ދައުލަތުން ... އަސްލަމް ހަސަންގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ މިހާރު ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާ ހާމަކޮށް ފެންނަން ދެއްކުމުގެ އިތުރާހަކަ ދެކުރާ ދައުވާ އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިތުރާހަކަ ގެންގުޅުމުގެ ކުރާ ދައުވާއަށް އަސްލަމް ހަސަން އިންކާރު ކޮށްފައިވީނަމަވެސް، ދައުލަތުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ހެކި ދަލީލުތަކުން މި ދުވަހާ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލާ ޝައްކުކުރުން މިންވަރަށް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 622 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ 7 ވަނަ ނަންބަރާއި ގުޅިގެން އެމާއްދާގެ (ބ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އުފެއްދުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އިތުރާހަކަ ގެންގުޅުމުގެ ކުށުން އަސްލަމް ހަސަން ކުށްވެރި ފާސްކޮށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

މިކުރުގެ އުޤޫބާތެއްގެ ގޮތުން 1 މަހާއި 6 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހަސަން ޖަލަށް ލުމަށް ޙުކުމްކޮށް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މުޖުރިމުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުން އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅިގެން އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މިކަހަލަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގޯނާކުރުމާ ހާމަކޮށް ފެންނަން ދެއްކުމުގެ އިތުރާހަކަ ދެކުރާ ކުށުން ކުށްވެރިކޮށް ކަނޑައަޅައި،

މިކުރުގެ އުޤޫބާތެއްގެ ގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މުޖުރިމުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކުން އަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ގުޅިގެން އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން 20 އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ޖަލަށްލުމަށް ޙުކުމްކޮށް

މިދެ ތަޢުލާ ސާބިތުވުމުން އަސްލަމް ޙަސަން ތަންފީޛު ކުރަންޖެހޭ އަދަބަކީ 20 އަހަރާއި 1 މަހާއި 6 ދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެކަމުގައި ކަނޑައަޅައި މިޙުކުމުގެ މަތީން ޢުޤޫބާތް މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމީމެވެ."

<u>އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް</u>

5. ތިރީ ކޯޓުގެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފަށް ކުރަމުން އަސްލަމް ޙަސަނުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 02 (ދޭއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައިފައެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ:** ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ޚަރަދުކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ސަބަބުތަކާއި ގުޅިގެން ހުކުމްކޮށް ކުށް ސާބިތުކޮށްފައިވާކަމުގައި ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައި ނުކުތާއެވެ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/104 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލާއި ޚިލާފަށް ކުށް ސާބިތުކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައި ނުކުތާއެވެ.

<u>ދެފަރާތުން މައްސަލަ ނިންމައިދިނުމަށް އެދުނުގޮތް</u>

6. އަސްލަމް ޙަސަނުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އެދިފައިވަނީ ތިރީ ކޯޓުގެ ޙުކުމް ބާޠިލްކޮށްދިނުމަށެވެ.

7. ދައުލަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އުފުލައިފައިވާ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމަކުން ބަދަލުގެނެސްދިނުމަށް ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

ކޯޓުގެ ޙުކުމް ނުގެނެސްދެވޭނެކަމުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

8. އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި އަސްލަކީ ހަސަންގެ ފަރާތުން މައިގަނޑުގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ދަށު ކޯޓުގައި ކޯޓުގެ ޙުކުމް ނަގާފައިނުވެ، ކުށް ސާބިތުކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ. އެގޮތުން ކޯޓުގެ ޙުކުމް ޝަރީޢަތުން ނުގެނެސް ނެތި ކޯޓުގެ ބަސް ޤަބޫލުކުރެވޭނެކަން އެ ނިންމުމުންކަމުން އެނގޭ ކަމަށެވެ.

9. ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާއި އޭގެ ފަހުން އެހެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އެފަދަ އެހެންވެސް ޤަޟިއްޔާތަކުގައި ކޯޓުގެ ޙުކުމް ޝަރީޢަތުން ނަގަންޖެހޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިނުވާކަމަށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް ކޯޓުގެ ޙުކުމް ނަގާފައިނުވާކަމަށެވެ. މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާގައި ކޯޓުގެ ޙުކުމް ޝަރީޢަތުން ނަގަންވާނެ ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ 2022/HC-A/285 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް މިފަދައިން ކަނޑައަޅާފައިނުވާކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުމާ ދެމެދު ގުޅުމެއްނުވާކަން އެނގޭ ކަމަށެވެ. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާއަކީ މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއް ކަމަށެވެ.

10. މި ނުކުތާއަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރިއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު މުޚްތާރު**[1] ޤަޟިއްޔާގައި ކުއްޖާގެ ހިޔަބަސް އެތެރެކުރުމާއި ބޭނުންކުރުން އެއްގޮތުގެ ވަޒަންކުރުމުގައި، ކުއްޖާގެ ހިޔަބަސް ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދިރިވެއި އޮޑިއޯން ހާޟިރުކުރަން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވެއެވެ. އަދި އެ މައްސަލައިގައި ކުރީ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހައްދުންވަމުގެ ގަދު ދުރުސްބޭނުން ކޯޓުން ކުރެވިދާނެ ބުނެވުނަސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ތާއީދުކުރެއްވުން، އެ މައްސަލަ ނިމިފައިވާއިރު، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ކުއްޖާގެ ހިޔަބަސް ނަގައިގެން ހުރި ވަޒަންކުރުމާ މައްސަލައާއި ނުދޫކަން އެނގެން އޮތެއެވެ. އެހެންކަމުން ދަށު ކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ކުއްޖާގެ ހިޔަބަސް ޝަރީޢަތުގައި ނަގާފައިނުވުމަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު މުޚްތާރު**[2] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތާ އުސޫލަކާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަން އަސްލުގައި ބަހުސްގެ ފަރާތުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާކަން ނިންމާލަމެވެ. އަދި ދަށު ކޯޓުން ޝަރީޢަތުގައި ކުއްޖާގެ ހިޔަބަސް ނަގާފައިނުވުމަކީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު މުޚްތާރު**[3] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފުކަމުގެ ނުންނަން އެ ޤަޟިއްޔާއަށް ބަލާލުމުން ސާފުކޮށް އެނގެއެވެ.

11. މި ނުކުތާގައި އަސްލަކީ ބަހުސްގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ދެވަނަ ޤަޟިއްޔާއަކީ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އަޙްމަދު މުޚްތާރު**[4] ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިމުނުގޮތުން، އަދި މިހާރު އިސްތިއުނާފުގައި މިބުނާ މައްސަލަ ވެސް ދަށު ކޯޓުން ނިމުނުގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. އިލްހާމް**[5] ޤަޟިއްޔާއެވެ. އެ ޤަޟިއްޔާގައި މިފަދަ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން

[1] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ
[2] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ
[3] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ
[4] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/77 ޤަޟިއްޔާ
[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާ

ކުޑަކުދިންގެ ހިޔަބަސް ޝަރީޢަތަށް ނެގުމާ ގުޅޭގޮތުން ކަންކަން ކަނޑައަޅާފައިވިނަމަވެސް، އެ ޤަޟިއްޔާ އާއި މިހާރު މިބަލާ ޤަޟިއްޔާގައި ބޮޑު ފަރަގެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެގޮތުން އެ ޤަޟިއްޔާއަކީ ކުއްޖާގެ އަސާސީ ހިއްސާދާރުން ކަމުގައި ބެލޭ ފަދަ ކުއްޖާގެ އިންޓަރވިއު ކުރެވޭނެ އެއް ނުވަތަ އެހެންވެސް އެފަދަ ކުއްޖާގެ އަސާސީ ހިއްސާދާރުންގެ ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވުމުގެ ނޫނީ، ކުއްޖާގެ ހިއްސާދާރުންކަމަށް ބެލޭ ހިޔަރިޝް ހުރި ހުށަހެޅިގެންވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. އެހެންކަމުން އެ ޤަޟިއްޔާގައި[6] ކަނޑައެޅުން ހަމަތައް ބިނާވެގެން ދިޔައީ އެ ފަރާތްތަކުގެ މަސްލަހަތެވެ. އެގޮތުން އެ ޤަޟިއްޔާގެ އަދުލުވެރިކަމުގައި ހިމެނޭ އެ ޤަޟިއްޔާގެ 46 ވަނަ ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު މިކަން އިޝާރަތް ސާފުކޮށްދެއެވެ. އެ ނުކުތާގައި "އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާ ހުށައަޅާ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުމަކާ ނުލައި އަދި އަމުރުން އެކުއްޖާ ސިއްރު ހިއްސާދާރު އެއްވެސް ހިއްސާދާރުންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމަކާ ނުލައި މިބާވަތުގެ ޝަރީޢަތްތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގައި ޕްރޮސީޖަރުގެ ބޭނުން ބޭނުމަކީ ފާހަގަކުރެވޭ އެކަކަށްވެސް އިޖުރާއާތުތަކާއި އެއްގޮތަށް ކުރިއަށްގެންދެވޭ، ބޮޑު ބޮޑުކަމެއްކަމަށް ނޫނީ އަޑުއަހައި ނިންމަވާށެވެ." މިފަދައިން ފަސްޖެހުނު މުޅިއެއްކަމެވެ ނިޒާމް ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

12. އިސްތިއުނާފުގައި މިހާރު މި ބަލާ ޤަޟިއްޔާގައި ކުއްޖާގެ އިންޓަރވިއުގެ އޯޑިއޯ ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގ ދަނީ ކޮޕީ ހުށަހަޅައިފައެވެ. އަދި އެ ރެކޯޑިންގ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ކޮޕީކޮށް ހުށަހަޅައިފައެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ **ޕްރޮސީޖަރަލް ފެއަރނަސް އާ. އިޙްތިރާމް**[7] ޤަޟިއްޔާގައި ކުއްޖާގެ ހިޔަބަސް ޝަރީޢަތަށް ނެގުމާ ގުޅޭގޮތުން ކަންކަން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތައް، ކުއްޖާގެ އަސާސީ ހިއްސާދާރުންގެ ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވެގެންވާތީ ގުޅިގެން ކަނޑައަޅާ އުސޫލުތަކާ ވާތީ، އެގޮތަށް މިހާރު މި ޤަޟިއްޔާއަށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި[8] ކަނޑައެޅުން އުސޫލު ތަތުބީޤުކުރަމުންދާނެ ހަމަތައް ޢަމަލުކުރުމަށް އަމުރުން ނެރުއްވުނެވެ.

[6] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާ

[7] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާ

[8] . ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/407 ޤަޟިއްޔާ

މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ޑޮކިއުމަންޓް ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅޭ

13. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގައި އަސްލަމް ހަސަންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/104 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާ ސާބިތުކުރުމާ މުނާޤަޝާކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދޫނުކޮށްދީ ބައްލަވާފައިވާތީ، އަސްލަމް ހަސަންގެ މައްޗަށް ކުރި ދައުވާގައި ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓު ބަލައިގަތުމަކީ ފަރާތްތަކަށްވާގޮތަށް މުޅިއެއްކޮށް އަދިމަތިން ސާބިތުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އަސްލަމް ހަސަން އަށް ދަށު ކޯޓުގައި ޑިފެންސްކުރުމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ބައްޔިނާތަކަށް ބަލައިގަނެ އެނގެން ނެތް ކަމަށް ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ. ހަމައެހެންމެ އަނިޔާލިބުނުކަމަށް ބުނާ ކުރުމުގެ ފުރުސަތަކަށް ހުރި ގޮތް ދިފާޢުގައި ހުކުމްގެ ހުކުމަކުން އެ ދިފާޢީ ސިފަކުރެވިފައިވާގޮތުން މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓަށް ދޫވާ ބަރުދަން ކުރެވޭގޮތެއް ކަމަށެވެ.

14. ޤަވާޢިދުގައި ދައުލަތުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ތަޙްޤީޤުކުރި ފަރާތް ސާބިތުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އަސްލަމް ހަސަން އަށް ދެވުނުކަން މައްސަލައިގެ މަރުޙަލާ ބަޔާންތަކުން އެނގޭ ކަމަށެވެ. އަދި އަސްލަމް ހަސަންގެ ފަރާތުން ސާބިތު އުފެއްދި ހަމައި އަލީގެ ހުށަހެޅުން ބަލައިގަނެ ހިނގާފައިވާ ހުށަހެޅުއްވުން އެނގޭ ކަމަށެވެ. ހަމައެހެންމެ ދަތިއާ ފުރުސަތު ދިނުމަށް ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ތަޙްޤީޤުކުރި ފަރާތް އެންމެ އިދާރީ އުސޫލުން ރިޕޯޓް ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ބަޔާން ހުށަހެޅި ބަޔާންގެ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ދަށު ބަލައިގަތުން އަމަލުކުރި ހުށަހެޅި ނެތް ކަމަށެވެ.

15. މި ނުކުތާއަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި، މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓް ތަޙްޤީޤުކުރި މުބާރާތުގައި އަސްލަމް ސާބިތުކުރުމުގެ ފުރުސަތު އަސްލަމް ހަސަން އަށް ދެވުނުކަން ދަށުކޯޓުގެ ބައްޔިނާތުން އެނގެން ނެތް ކަން އަސްލަމް ހަސަންގެ ފަރާތުން މި އިސްތިއުނާފުގައި ފާހަގަކުރައްވައެވެ. ނަމަވެސް ދަށު ކޯޓުގައި ނެގުން މުބާރާތު

އަޙްމަދުގެ ހެކިބަސް ހިމެނޭ މަޙްޟަރު ބަޔާނަށް[9] ބެލިއިރު "ހުއްޓާ ކޮށްފާން ސުވާލެއް އުފައްދާލި އަސްލަމް؟" މިފަދައިން ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ. މި ސުވާލުގެ ޖަވާބު ޝަރީޢަތަށް އަދި ސާފުވާ ވޯރުމުން އަސްލަމް ހަސަން ދިފާޢުވާކަން ހަސަން ދިން ޖަވާބުގެ ގޮތުގައި "(އަޑުސާފުނުވޭ)" މިފަދައިން މަޙްޟަރުކުރެވުނުގޮތުން އެނގެން ނޯވެއެވެ. ނަމަވެސް މުޙައްމަދު އަޙްމަދާ ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ޝަރީޢަތުން އަސްލަމް ހަސަން އަށް ދީފައިވާކަމާމެދު ސުވާލެއް ނުއުފެދެއެވެ.

16. މީގެ އިތުރުން ހަސީނާ އަލީގެ ހެކިބަހަށް ބަލާއިރު ކުޑަކުއްޖާ ފުލުހުންނަށް ހުރި ގިފިލި ވީޑިއޯ އިން ފެންނަ ގިފިލި ތަފާތުކަން ފުރަގަސްވާކަމަށް އަސްލަމް ހަސަންގެ ފަރާތުން މިންކުރުމުގައި ފުރަގަސްކުރެއެވެ. ނަމަވެސް ހަސީނާ އަލީ ކުއްޖާ ފުލުހުންނަށް ހުރި ގިފިލި ފުރަގަސްކޮށް، އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތައް ނެތްކަން ދަޢުވާކުރާ ބެލުމުން އެނގެން ނޯވެއެވެ. އެހެންކަމުން މިއީ ކޮންމެގޮތަކުން ފުރަގަސްކުރި ނުކުތާއެއްކަން އަސްލަމް ހަސަން އަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވެއެވެ.

17. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާގައި އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއް ބަޔާންކޮށް ހުށަހެޅިފައިވާކަމަށް އަރުވަން ނުދެކެމީ، މި ނުކުތާގައި އިތުރަށް ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގެ ބޭނުމެއް އޮތް ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓާ ގުޅޭ

18. މި މައްސަލައިގައި އަސްލަމް ހަސަންގެ މައްޗަށް ދަށު ކޯޓުގައި ކުރި ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަންތައް ހާމަކޮށް ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކަމުގެ ކުރުމުގެ ދައްކާ ސާބިތުކުރުމަށް އަސާސީ ވަޞްފުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އެއް ހެކި ކަމަށްވާ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގައި[10] އަސްލަމް ހަސަންގެ ފޯނުން ފެނުނު ވީޑިއޯތަކުގައި

[9] . މުޙައްމަދު އަޙްމަދުގެ ހެކިބަސް ހިމެނޭ ދަށު ކޯޓުގެ މަޙްޟަރު ބަޔާން

[10] . ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކި ފޮލިއޯ 26 (ރިޕޯޓު ނަންބަރު F1(a)/D2(a)/MFR/2019/2)

"އަންގަނޑު" ފެންވަރަން ހުއްޓާ ފެންނަ ވީޑިއޯ އެއް ހިމެނޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ އާއި ދައުލަތުން ކުރި މި ދައުވާގެ ޝީޓުގައި "އަންގަނޑު" ފެންވަރަން ހުރި ވީޑިއޯ އެއް ފެނިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، މިކަން ކުޑަކުއްޖާއާ ގުޅޭ ކިހިނެއްތޯ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ބެންޗުން ދައުލަތާ ސުވާލުކުރެވިފައެވެ. ސަބަބަކީ މި މައްސަލައިގެ ދައުވާއާ ގުޅިގެން ސާބިތުވާންޖެހެނީ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ހާމަކޮށް ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކޮށް ހުރުންކަމަށް ވާހަކަދައްކާފައެވެ. އަންގަނޑުގެ ޖިންސީ ގުނަވަނެއް ހާމަކޮށް ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކޮށް ހުރުމަކީ އެއީ ޖާގައި މާނައިން ބޮޑުކަމެއް ކަމަށް ނުވާތީ އެވެ. ކުރައްވާފައެވެ.

19. މިނުކުތާގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްދީފައިވާ އެ ވީޑިއޯ އިން ފެންނަ ކުއްޖާއަކީ ހަމަ ހަޖެހުމުގައިވާ އަނިޔާވެރިވުމުގެ ކުއްޖަކު ކަމަށް ސާބިތުކުރުމަށް ބަލާނެ ގޮތްތައް އެކުލެވޭ ގޮތެއް ކަމަށް ދަލީލުތަކުން ސާބިތުވާ ކަމަށް ބަލާނެއެވެ. ނަމަވެސް މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ކުރިން ކަނޑައަޅާފައިވާ އެ މިންވަރަށް އެކަން ކުރިމަގުގައި ދިރާސާކުރެވޭކަމުގެ ހުރިކަމެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އެނގިގެން ހިނގާ އެކުގައި ގުޅުވާލުން އެ ވީޑިއޯ އަކީ މި މައްސަލައިގައި އަނިޔާވެރިވުން ކުއްޖާގެ ވީޑިއޯއެއްކަން ސާބިތުވާން ކަމަށެވެ.

20. އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އިސްލާމްދީނަށް ފަދައިން މިފަދަ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ޙަދުދުއިސްލާމީ ގައިމުކުރުމަށްޓަކައި، ޙަމުލުދާރީގެ ބަޔާނާއި ހުއްޖަތް ޖެހޭނެ، ކަމުން ގޮތް ނިންމުމާއި ތިމާގެ ހިޔާލެވެ.[11] އަދި ޝަރީޢަތުގައި ޝާހިދުކަމުގެ ގޮތުގައި ވާހަކަ ފާހަގަކުރެވޭ އެހެނިހެން މައްސަލަތައް، އެހެންނަމަވެސް ހެކިތަކުގެ ފާހަގަކުރުން ނުކުތާއަށް ބަދަލުކުރަނީ ޝާހިދު ހެކިތަކުން ބަޔާންކުރަނީ ނުކުތާއިން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނަރަލް** މައްސަލައިގެ 68 ވަނަ ނުކުތާގައި ވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ޝަރީޢަތް އިސްލާމް ބަޔާންކުރުމަށް ފެއްޓުނު ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމެއް ނުކުތާއަށް

[11] . ޝާހިދު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހެކިބަހުގެ ޤާނޫނު) ގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/44 ފައިސަލާގެ (އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނަރަލް) ގެ 69 ވަނަ ނުކުތާ

ޚަޞްމުންނަށް ބަސްބުނުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިފައިވާތީ، މި ނުކުތާއާމެދު ގޮތް ކަނޑައަޅުއްވުމުގެ ޤާނޫނީ ހުރަހެއް މިހިސާބުގައި ނުހުށެވެ.

21. ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގައި[12] އަދި ދަޢުވާގެ ސީޑީގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ގިފްޓްއެއްގައި[13] **"އަސްލްސަދު"** ފެންވަރަން ހުރި ވީޑިއޯ އަސްލަމް ހަސަންގެ ފޯނުން ފޮނުވައިވާކަމެވެ. އެހެންކަމުން މި ރިޕޯޓަށް އެކަނި ބަލައި، އެ ވީޑިއޯގައި ފެންނަނީ މި މައްސަލައިގައި ބުނާ ކުޑަ ކުއްޖާ ފެންވަރަން ހުރި މަންޒަރުތައް ނުވަތަ އެހެން މީހަކު ފެންވަރަން ހުރި މަންޒަރުތައް ސާފުކޮށް ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި އިތުރަށް ހުކުމްކުރެވިފައިވާ ހާލަތަކާ، އެ ރިޕޯޓާ ގުޅުވާލާ ހުރި ހުރިތޯ ބަލަންޖެހެއެވެ.

22. މިގޮތުން ބަލާއިރު، ޕޮލިސް ޑިޖިޓަލް ސަރވިސް އަށް ކިޔާއިދިނުމަށާ **ކުއްޖާގެ އިންޓަރވިއުކުރުމުގައި**[14] އެ ކުއްޖާ ޖުމްލަގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހުކޮޅު ސްކޫލު ނިމުމުން ބޭއްވި ކުލާސް ޕާރޓީއަކަށް ކުއްޖާ ގޮސް، މޫދަށް އެރި އުޅުމަށްފަހު ގެއަށް އާދިވެސް ފެންދުރު އެކުއް ޖަހާކަން ހާއިރު ކަމަށާއި، އައިސް ފެންވަރަން ވަނީ ގޭގެ ބޭރުގައި ހުރި ގިފިލިތެރަށް ކަމަށެވެ. އަދި ކުއްޖާ ފެންވަރަން ވަން އިރު، އަސްލަމް ހަސަން އެގޭގެ ޗިޔާފަޅިގައި އިންކަމަށާއި ކުއްޖާ ފެންވަރަން ވަންނަން އަސްލަމް ހަސަން އަރާ ފެނިފައިވާ ކަމަށެވެ. ކުއްޖާ ފެންވަރަން ހުއްޓާ "ރަޝް" ކުރައިގެ ފޯނުން ފޮރުވަމުން ފެނުނު ކަމަށާއި ގިފިލީގެ ފޮރުވަމުން ދެ ދިރާވަކާން ވީޑިއޯ ކުރިމަތިން ފެނުނު ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އަވަހަށް ގިފިލިން ނުކުތީ ކަމަށެވެ. އެ ގޭގައި "ރަޝް" ކުރައިގެ ފޯނުން ގެންގުޅުނީ "އަސްލަމްބޭ" އެކަނި ކަމަށެވެ. އަދި ކުއްޖާ ފެންވަރައިގެން ނުކުތް އިރު "އަސްލަމްބޭ" ފެންނަން ނުކުމޭ ކަމަށެވެ. ފޯނު ހިފަހައްޓައިގެން ހުރީ ފިޔަށިން ކަމަށާއި އެގޭގައި އެކުވެރިއެއްގެ ކުދިން އެހެން މީހަކު ނުގެންގުޅޭ ކަމަށާއި އެހެންކަމުން އެއީ އަސްލަމްބޭ ކަން އެނގޭ

12 . ދަށު ކޯޓުން ހުކުމްކުރުމުގައިވާ ހިޔާ ފޮލިއޯ 26 (ރިޕޯޓު ނަންބަރު F1(a)/D2(a)/MFR/2019/2)
13 . މި ރިޕޯޓުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އެޕްރެސް ހިމަނާފައިނުވެއެވެ.
14 . ކުއްޖާގެ އިންޓަރވިއު ރެކޯޑިންގ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، ޢާބުރުޖް ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބްސައިޓް: www·highcourt·gov·mv

ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް ޕީޕީއޭ ކުރި މީހަކު ދަންގަނޑުވާ މިންވަރަށް ކުއްޖާއަށް އުމުރަކު ފެނުނުކަން އެނގޭކަން ނެތެވެ. މި މައްސަލާގައި އަސްލުކަމް ބަޔާން އެ ކުއްޖާ ފެންވަރަށް ހުއްޓާ ޕީޕީއޭކުރަނިކޮށް ފެނުނު ހުއްކަކުރެއްވިއެވެ.

23. ދަރު ކޯބަން ހުށަހެޅުއްވި އަސްލުގައި ބަޔާން ގެންގުޅުނު ފޯނާ ގުޅޭ މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގައި[15] ހަވާލާދީފައިވާ އެ ޕީޕީއޭ އާ ގުޅޭ މައުލޫމާތު ހިމެނޭ ސްލިޕް (އެކްސްޓެންޝަން ކޯ) އަށް ބަލާއިރު، ބުނެފައިވުން ގުރޫޕްގައި[16] "އަސްހުނަރު" ފޮނުވަމުން ހުރި ޕީޕީއޭ "ކޮރިއަސް" ކޮންޓެއިނަރު 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެންބަރުގެ ފަހުކޮޅުގެ ދުވަހެއްގައި މެންދުރު 13:50 ގައި ކަން އެނގެން އޮވެއެވެ. އެ ޕީޕީއޭގައި ފެންނަ ގިފްޓްކާޑު ހަމަ ހަމަގަމުގައިވެސް ކުއްޖާ ފާހަގަކުރާ ގޮތް ގުރޫޕްކަން ދަރު ކޯބަން ހުށަހެޅުއްވި ޕީޕީއޭ އެސްޓީ އިމޭޖ އެނެލިސިސް ރިޕޯޓުގައި[17] ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

24. ނަމަވެސް މޮބައިލް ފޮރެންސިކް ރިޕޯޓުގައި އަދި ދައުލަތުގެ ސިޓީގައިވެސް، ތޮއްޑަމަތި އުފެދޭ ގުރޫޕްގައި[18] "އަސްހުނަރު" ފޮނުވަމުން ހުރި ޕީޕީއޭ އެއް ފޮނުވައިފާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ދަރު ކޯބަން ހުށަހެޅުއްވި ހެކިތަކަށް އެކުގައި ރިޕޯޓްތަކާ ބެލިނަމަވެސް، އެ ޕީޕީއޭ އިން ފޮނުވީ ކުޑަކުއްޖެއްތޯ ނުވަތަ މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ކުޑަކުއްޖާތޯ ކަނަވަރުކުރުމަށް ތަހުގީގުން އެއްވެސް ކަމެއް ކޮށްފައިވާކަން އެނގޭކަމެއް ނެތެވެ. މިސާލަކަށް ކުއްޖާގެ މަސްމަ ނުވަތަ ކުއްޖާ ސާފުކުރާނޭގޮތަށް ނަމަވެސް ނުވަތަ ކުއްޖާގެ މޫނު ނުވަތަ ކުއްޖާގެ އެހެންވެސް ސިފައެއް އަތާއިތުރަކަން ނަމަވެސް އަދިއެއްގައި ފެނުނަނި އެކުއްޖާކަން ނުވަތަ ކޮން އުމުރެއްގެ މީހެއްކަން ދަންނަވާފައިވާކަން އެނގޭ ހެކިކަމެއް ދަރު ކޯބަން ހުށަހަޅާފައި ނެތެވެ.

15. ދަރު ކޯބަން ހުށަހަޅުއްވައިވާ ހުރި ފޮލިއޯ 26 (ރިޕޯޓު ނަންބަރު F1(a)/D2(a)/MFR/2019/2)
16. މި ރިޕޯޓުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އެޑްރެސް ހިމަނާފައިނުވަނީއެވެ.
17. ދަރު ކޯބަން ހުށަހަޅުއްވައިވާ ހުރި ފޮލިއޯ 22 (ރިޕޯޓު ނަންބަރު H1(a)/VIAR/2019/67)
18. މި ރިޕޯޓުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އެޑްރެސް ހިމަނާފައިނުވަނީއެވެ.

އެހެންކަމުން އެ ވީޑިއޯ އިން ފެންނަނީ އެ ކުއްޖާކަން ނުވަތަ ކުޑަކުއްޖެއްކަން އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް ސާބިތުވެގެންދާ ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

25. ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި އަސްލަމް ބަޔާނުގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުން އުފުލާފައިވަނީ 2 (ދޭއް) ދަޢުވާއެކެވެ. އެއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއުޤޫބާތު) ގެ ދަށުން އުފުލާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮރިޔާންކަމާ ގުޅުންހުރި ކުށުގެ ދަޢުވާ އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން އުފުލާފައިވާ މިފަދަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ވީޑިއޯއެއް ހަދާކަން ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކަމާ ގުޅޭ ކުށުގެ ދަޢުވާއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮރިޔާންކަމާ ގުޅުންހުރި ކުށަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއުޤޫބާތު) ގެ ދަށުން ޖިނާޔަތް 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.[19] މާނައަކީ އެ ކުށް ސާބިތުވިނަމަވެސް އެންމެ ބޮޑު އަދަބެއްގެ ގޮތުގައި ދެވޭނީ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބެކެވެ.[20] މި ބާވަތުގެ ކުށުގެ އަދަބު އަޅާ ބަލާއިރު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން މިފަދަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ވީޑިއޯއެއް ހަދާކަން ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކަމާގުޅޭ ކުށުގެ އަދަބަކީ ވަރަށް ބޮޑު އަދަބެކެވެ. އެއީ 20 (ވިހި) އަހަރާއި 25 (ފަންސަވީސް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުމެވެ.[21] މިފަދަ ބޮޑު އަދަބެއް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައެވެ. އެހެންކަމުން "މިފަދަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ވީޑިއޯއެއް ހަދާކަން ފެންނަގޮތަށް އޮރިޔާންކަމާ ގުޅޭ ކުށުގެ" އެންމެ އަސާސީ އެއް އުންސުރަކީ ޖިންސީ ވީޑިއޯއެއް ހަދާކަން

[19] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއުޤޫބާތު) ގެ 622 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު

[20] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއުޤޫބާތު) ގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ "ކަސްރަތުކުރުން އަދަބުގެ މިންވަރު ބޮޑުކުރާނެ ސަބަބު"

[21] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 18 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ފުށުނަގޮތަން ޢިރާހާނާގެ ހަދާފައިވަނީ 18 (އަށާރަ) އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ކަމަށް ވުމުގެ ޢުންސުރެވެ.
މި މައްސަލައިގައި ދަރު ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކި ޤަރީނާތަކުން ގިޔާ ކަނަވަރުވުމަކުން ނުވަތަ އަސްލުނުވާކަން ކަނަވަރުވުމަކުން މިޝްނުވުން ކުރުގެ އެންމެ އަސާސީ ސާބިތުވާކަން ނުދެކެމެވެ.

26. އެހެންކަމުން ދަރު ކޯޓުގެ ޙުކުމުގައި، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަންއް ހާމަކޮށް ފުރަތަމަ ޤަރީނާތަކުގެ ހުރުމުގެ ކުށް އަސާސީވެ ޙަސަނުގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާ، އެކުރުގެ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި ޤާބިލުކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

27. މި މައްސަލައިގައި އަސާސީ ޙަސަނުގެ މައްޗަށް ކޯޓުފައިވާ މިހާރު ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަންއް ހާމަކޮށް ފުރަތަމަ ޤަރީނާތަކުގެހުރުމުގެ ކުރުގެ ދައުވާ ސާބިތުވިނަމަވެސް، އަސާސީ ޙަސަނު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤަރީނާތަކުގެ އިޖުރާއަތުކަމުން ބެލެވިދާން ހުރި މައްސަލައިގައި ހުކުމް ފުރަގަހުގެ ޚިލާފުވެއެވެ. ނަމަވެސް މި ބެއާދަރު ގޮތުގެ ކަނޑައެޅުމަން ދަރު ކޯޓަށް މި މައްސަލަ ތަހުލީލުކުރެވޭއިރު ބަލާއިރު، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ފަރާތަން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤަރީނާތަކުގެ އިޖުރާއަތުގެ ކުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ޖިނާޔާ 3 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.[22] އެ ކުށް ސާބިތުވިނަމަވެސް އެކުގެ ބޭނު އަދަބުއެގެ ގޮތުގައި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދުވާސް 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ޖަލު އަދަބުކަމެވެ.[23] މި މައްސަލަ ދަރު ކޯޓުން ނިމުނުފައިވަނީ 14 ސެޕްޓެމްބަރު 2023 ގައެވެ. ދަރު ކޯޓުގެ ޙުކުމާ ގުޅިގެން އެދުވަހުއްސުރެ އަސާސީ ޙަސަނު ބަންދުގައި ހުރި ކަމަށް ބެލި ނަމަވެސް، މިއާހަމައަށް އަސާސީ ޙަސަނު ބަންދުގައި ހުރެ އަހަރަކަށްވުރެ ގިނަ ދުވަސް ވެފައިވެއެވެ. މިއާދުވަސް އަސާސީ ޙަސަނު ހުރީ ބަންދުގައެވެ. އެހެންކަމުން ދަރު ކޯޓުން އިޞްދާރު އެ މައްސަލަ ބަލައި ދެއްވާ ސާބިތުވިނަމަވެސް، އެކުގާ

[22]. ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 622 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު
[23]. ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 1002 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ "ކަނޑައެޅިގެން އަދަބުގެ މިންވަރު ބޮޑުކުރާ ސަބަބު"

ގުޅިގެން އަސްލަމް ބަސަން އިޤުރާރު ތަޙުޤީޤުކުރަމުންގެ ޖަވާބު އަދަބެއް ހުންނާނެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލަ ދަށު ކޯޓަށް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި މިހާރުގައި ނެތެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

28. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ދަށު ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަން ހަމަކޮށް ފެންނަގޮތް އޮރިޔާންކޮށް ހުރުމުގެ ކުށް އަސްލަމް ބަސަންގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާ އަދަބު ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި ބާތިލްކޮށް މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޒާމްގެ ރައުޔު؛

29. ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޖީދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދުކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލްގެ ރައުޔު؛

30. ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޖީދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދުކުރަމެވެ.

- ޙުކުމް:

ދެންފަހު، އިސްތިފ ފާހަގަކުރުމުން ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރުމުން ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން، (ކޯޓުގެ ނަން އުނިކޮށްފައި) ކޯޓުގެ ނަންބަރު (ނަންބަރު އުނިކޮށްފައި) ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައި، މިހަކަ ކުޑަކުއްޖެއްގެ ޖިންސީ ގުނަވަނަށް ހަމަލާދީ ފުރަތަމަ ޝަރީޢަތުގެ ދަރަޖާގެ ކޯޓު އަދަބުގެ ބަހަނެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާއި، އެ ކޯޓުގެ އަދަބުގެ ގޮތުގައި އަހަރުގެ ބަންދަން 20 (ވިހި) އަހަރަށް ޖަލަށް ލުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބައި ބާޠިލުކޮށް، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް | ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު (ރިޔާސަތު) | ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް